

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 82/19

Møtedato: 26.09.2019

Dato: 31.08.2019

Arkivsaknr: 2019/5702

Langtidsbudsjett 2020 - 2025

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 47/19: [Budsjettprosessen for 2020](#)
- Styresak 96/17: [Status for budsjettprosess 2018 og langtidsbudsjett 2018 - 2022](#)

Saken gjelder:

Denne saken gjelder UiBs langtidsbudsjett for 2020 – 2025 og legges frem for vedtak.

Forrige langtidsbudsjett ble behandlet september 2017 og gjaldt perioden 2018 – 2022. I denne saken utvides horisonten med 3 år og strekker seg nå forbi strategiperioden som går til 2022.

Langtidsbudsjettet viser fakultetenes ambisjonsnivå og vurderinger av eget potensiale for de neste 5 årene. Saken er delt i omtale av forventet inntektsgrunnlag og omtale av planer for disponering av inntektene.

I langtidsbudsjettet for 2020 – 2025 er vurderingen av fremtiden nøktern og realistisk med 1-2% realvekst per år i perioden. Saken viser at UiB har et godt økonomisk fundament og egnede verktøy for å styre mot strategiske mål.

I vedlegget er det omtale av de enkelte fakultetene.

Forslag til vedtak:

Styret vedtar langtidsbudsjett for 2020 – 2025.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

17.09.2019/Sven-Egil Bøe/Gry Flatabø/ Per Arne Foshaug (avd.dir.)
Vedlegg:

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
82/19

Møtedato:
26.09.2019

Arkivsaksnr:
2019/5702

Langtidsbudsjett 2020 - 2025

Bakgrunn

I oktobermøtet legges budsjettet for 2020 frem for vedtak. I dette møtet presenteres langtidsbudsjettet for årene 2020 – 2025. Mens budsjettsaken for 2020 gjelder fakultetenes rammer og allokering av midler til bestemte formål, gir saken om langtidsbudsjett mer en vurdering av hvilke utsikter det samlede universitetsmiljøet ser for seg for de neste årene.

Langtidsbudsjett 2020 - 2025

For tredje gang legges det frem et langtidsbudsjett for UiB. Målet er blant annet å konkretisere mer langsiktige planer for utvikling av økonomien i planperioden. Arbeidet med budsjettet har fulgt samme prosedyre som for to år siden der alle fakultetene har brukt like maler og det er lagt til grunn en del felles forutsetninger.

Det viktigste formålet med planlegging gjennom langtidsbudsjettering er å støtte gjennomføringen av UiBs strategi. Ved å se virksomheten noen år fremover kan en både gjøre vurderinger av hvordan midlene bør disponeres og hvordan ressursgrunnlaget kan utvikles.

UiB har identifisert tre sentrale områder der vår egen innsats kan øke institusjonens ressursgrunnlag:

- Øke studieinntektene innenfor grunnbevilgningen både som studieplassinntekter i basis og som økt uttelling i resultatinntektene i åpen ramme.
- Øke BOA-inntektene og derigjennom også vår uttelling i resultatinntektene i lukket ramme.
- Effektivisere og dermed få mer ut av kostnadsbudsjettet. Dette vil også bidra til å møte statens effektiviseringskrav (ABE-kuttet).

I denne saken er det derfor også viktig å se hvilke effekter en kan vente å få av tiltak på disse områdene.

I avsnittene under vil det bli gjort kort rede for samlet langtidsbudsjett, for grunnbevilgningen (GB) og for bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA). Deretter gis en oversikt over viktige trekk i disponeringen av de strategiske midlene og av budsjettet som sådan. I vedlegg 1 vil fakultetene bli presentert.

UiBs totaløkonomi - forventede inntekter

UiBs totaløkonomi inneholder grunnbevilgningen (GB) som består av tildeling fra KD og andre inntekter (instituttinntekter), - og bidrags- og oppdragsaktiviteten (BOA) som er inntekter fra eksterne kilder som NFR, EU og andre knyttet til bestemte prosjekter.

Tabell 1 UiBs totaløkonomi – inntektsanslag 2020 – 2025 (inntekter for avskrivninger er holdt utenfor)

Total UiB	P2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Grunnbevilgning	3 717 457	3 812 360	3 970 395	4 137 441	4 307 066	4 484 879	4 642 119
BOA	1 051 448	1 120 191	1 193 332	1 280 069	1 334 055	1 383 669	1 437 769
Sum	4 768 905	4 932 551	5 163 726	5 417 509	5 641 121	5 868 548	6 079 888
vekst		3,4%	4,7%	4,9%	4,1%	4,0%	3,6%

Langtidsbudsjettet viser at UiBs fakulteter og avdelinger planlegger med en vekst på mellom 3 og 5 % i årene fremover mot 2025. I budsjettetene er 3 % lagt til grunn som lønns- og priskompensasjon. Det betyr at det planlegges med en realvekst på 1-2 % hvert år.

BOA-delen utgjør 22 % av økonomien i 2019 (tabell 1). Andelen ventes å øke til 23,6 % i 2025. Det er realvekst frem til 2022. Deretter planlegges det med utvikling i tråd med lønns- og prisvekst. Under følger en nærmere omtale av vekstutsiktene i de to hoveddelene av økonomien.

Grunnbevilgningen (GB)

GB består av tildeling fra KD og andre inntekter (instituttinntekter). Tildelingen fra KD er tredelt:

- Inntekter som er varige, øremerket rekrutteringsstillinger og andre midlertidige tiltak (som rehabilitering av bygg)
- Resultatinntekter i åpen ramme
- Resultatinntekter i lukket ramme

Inntekter i åpen og lukket ramme avhenger av hvor godt UiB presterer innen gitte indikatorer som er definert av KD. Denne delen av inntekten kan UiB i stor grad påvirke selv. Det er også denne delen som i størst grad fører til variasjoner i fakultetenes inntekter. I budsjettet er det estimert en KD-inntekt for årene fremover som er basert på tilgjengelig informasjon og utvikling i resultatindikatorer utarbeidet av fakultetene, Felles forskningssenter (FFS) og Universitetsmuseet (UM). I dette ligger enhetens forventninger til resultater i perioden.

Den estimerte rammen fra KD er beregnet og vist i tabell 2. Kolonnen for 2019 viser faktisk ramme for 2019 mens kolonnen for 2020 er den estimerte rammen for budsjettfordelingen i 2020. Fra 2019 legges det opp til en økning i rammen på 924 mill. kroner (24,9 %); Med en samlet lønns- og prisvekst på 18 % i denne perioden (6 år) gir dette en realøkning på 7%. Dette gir en realvekst på om lag 1 % per år.

Tabell 2: Grunnbevilgning - Inntekt 2019-2025 (mill. kroner) ekskl. avskrivningsinntekter

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Basis	2 428 114	2 428 114	2 493 608	2 571 609	2 651 976	2 749 792	2 848 513
Endringer	-	-8 538	-	-	-	-	-
LPK	-	73 280	75 445	77 808	80 091	82 966	85 830
Effektiviseringskutt	-	-18 039	-18 659	-19 436	-	-	-
Nye studieplasser	-	18 791	21 215	21 995	17 724	15 755	12 478
Åpen ramme	936 659	990 984	1 049 372	1 114 426	1 172 885	1 234 755	1 286 689
Lukket ramme	243 001	247 305	266 260	283 050	292 513	306 719	310 704
Sum tildeling KD	3 607 774	3 731 897	3 887 241	4 049 452	4 215 189	4 389 988	4 544 214
Instituttinntekter	109 683	80 463	83 154	87 989	91 877	94 892	97 904
Sum inntekter	3 717 457	3 812 360	3 970 395	4 137 441	4 307 066	4 484 879	4 642 119

I 2019 utgjør åpen ramme rundt 26 % og lukket ramme rundt 7 % av den samlede tildelingen fra KD. Inntekt basert på åpen ramme er ventet å øke noe mer noe som vil resultere i en forventet fordeling på henholdsvis 28 % og 7 % i 2025.

Et langtidsbudsjett må nødvendigvis inneholde forutsetninger om fremtiden. Det lagt til grunn like forutsetninger om lønns- og priskompensasjon. Fakultetene legger derimot til grunn ulike forutsetninger om annen vekst i årene fremover.

I overgangen fra fakultetenes budsjettforslag til UiBs samlede budsjett er det gjort en rimelighetsvurdering. UiB-anslaget i tabell 2 inneholder fakultetenes anslag på nye studieplasser (omlag 130 i årene frem til 2025), men fakultetenes anslag på vekst i rekrutteringsstillinger (46) er overstyrt og satt til null. Det er sannsynlig at det kan bli noe vekst på begge deler i årene fremover, men neppe så mye som fakultetene i sum har lagt til grunn. Regjeringen har dempet tildelingene av nye rekrutteringsstillinger etter stor vekst i tidligere år. Korreksjonen er derfor lagt på denne parameteren. Det må likevel understrekes at det er det samlede inntektsanslaget som skal være rimelig, og ikke nødvendigvis alle enkeltkomponentene.

Slik tallene er i tabell 2 regnes risikoen for store avvik som relativt lav. Det lite sannsynlig at UiB øker sine inntekter på grunnbevilgningen vesentlig mer, men det også lite sannsynlig at det f.eks. blir en stor nedgang i inntektene.

Basis

Basis i budsjettet er grunntildelingen fra KD. Denne varierer med lønns- og priskompensasjon, effektiviseringskutt, nye studieplasser og andre justeringer. Samlet vil denne andelen av inntekten øke med 518 mill. kroner (21 %). Av dette vil rundt 108 mill. kroner være knyttet til allerede tildelte studieplasser og forventning om at KD tildeler nye plasser til flere studieprogrammer. Totalt har denne delen av budsjettet en ventet vekst litt høyere enn lønns- og priskompensasjonen, dvs. en liten realøkning.

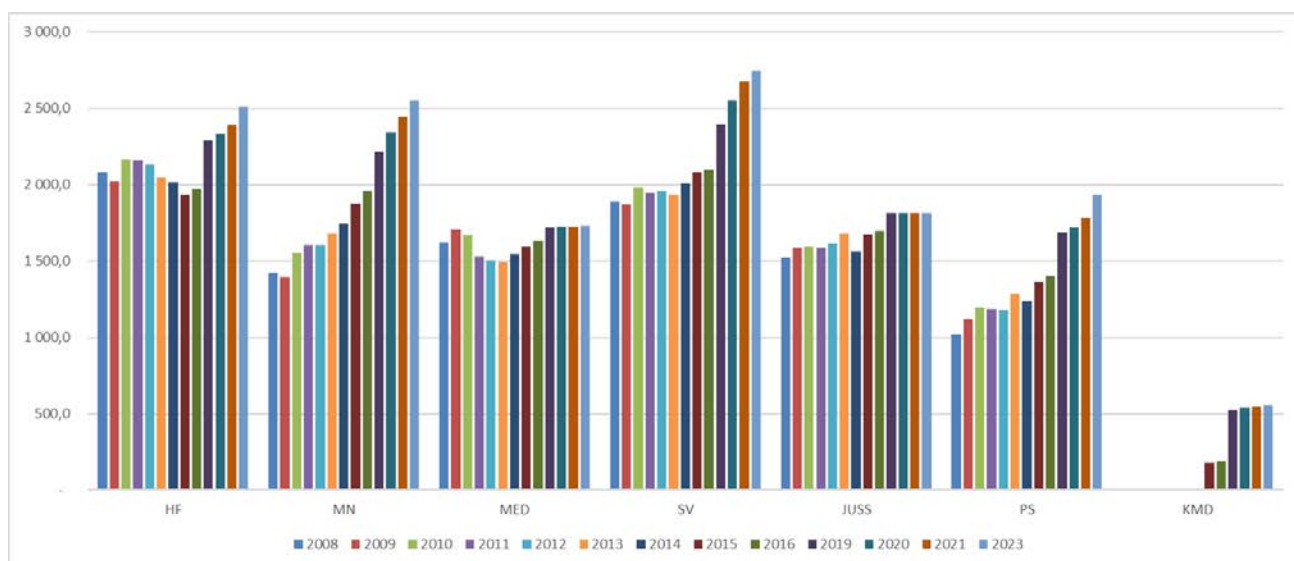
Resultatinntekter i åpen ramme

Åpen ramme ventes å passere 1 mrd. kroner i 2021. Størrelsen på resultatinntekter i åpen ramme bestemmes av antall avlagte studiepoeng, uteksaminerte kandidater, utvekslingsstudenter og avlagte doktorgrader. I løpet av perioden er det ventet at denne skal øke med 350 mill. kroner (37,4 %), en realvekst på om lag 19 %. Det er forventninger om flere avlagte studiepoeng som sørger for mesteparten av økningen (247 mill. kroner). Antall avlagte studiepoeng er ventet å øke med 1966 poeng i perioden (2017-2023). Til

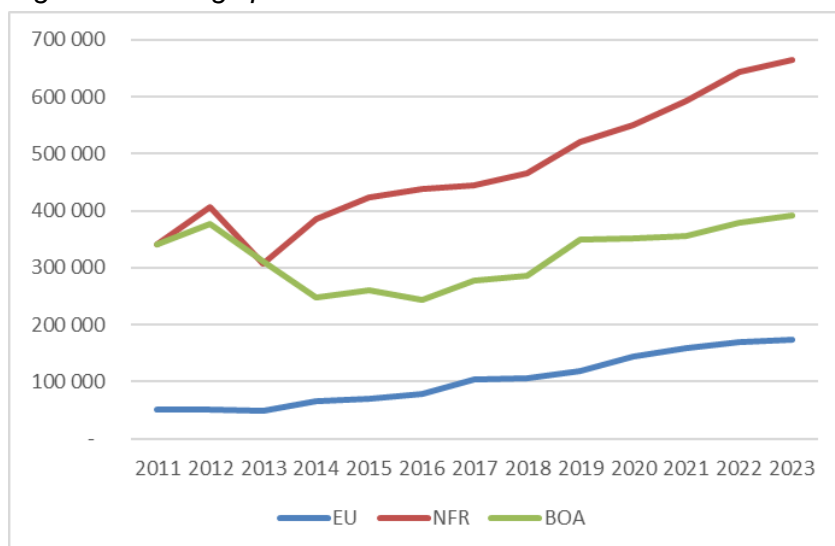
sammenligning var økningen i perioden 2011-2017 på 1870 poeng der nesten samtlige opplevde oppgang. Dette betyr at ventet vekst er på om lag samme nivå – eller litt høyere – fremover.

Figur 1 viser at det er MN som venter den største økningen¹. Også andre fakultet, som PS, planlegger med økning som dels skyldes resultateffekt fra opptrapping av tidligere tildelte studieplasser samt nye studieplasser som gir ny resultateffekt. Den siste delen er selvsagt usikker.

Figur 1: antall studiepoeng per fakultet 2008-2023

Figur 2: Utvikling i parametere i lukket ramme 2011-2023

¹ Prognosen ved MN inkluderer ikke effekten av R2-kravet som har ført til at dårligere søkning denne sommeren. MN har heller ikke med nye studieplasser som ennå ikke er bevilget til UiB. Disse to effektene trekker sannsynligvis hver sin retning.

Andre inntekter

Instituttinntekter er andre inntekter som for eksempel salg av varer og tjenester. Inntekter til avskrivninger er holdt utenfor i alle oppstillingene i denne saken. I 2017 var dette en inntekt på 154 mill. kroner, i 2016 41 mill. og i 2015 en kostnad på 175 mill. kroner. Med denne inntekten følger det ikke pengestrømmer ettersom dette er en rent kalkulert inntekt som dekker inn en del av avskrivningene UiB fører i henhold til reglene for regnskapsføring. Det er investeringsvolumet som påvirker beløpet som beregnes og som gjør at det svinger mye. Svingningene og usikkerheten – og det faktum at det er en regnskapsteknisk post – gjør at den er holdt utenfor i denne saken.

Bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA)

Enhetene ved UiB har utarbeidet anslag for BOA-aktiviteten i perioden fremover (tabell 3). I forhold til prognosen for 2019 er det estimert en økning på 383 mill. kroner (36,7 %). Dette gir en realvekst på om lag 19%, noe som er litt over 2 % realvekst per år. Det er budsjettert en nedgang for oppdrag, mens det er en økning innen de andre finansieringskildene. Beløpsmessig er det NFR som ventes å øke mest med om lag 216 mill. kroner (42 %). Dette er høyere enn forventet vekst i NFR sitt budsjett, og UiB må dermed øke sin andel på bekostning av andre institusjoner. Andelsmessig ventes EU å øke mest med nær 60 % (om lag 69 mill. kroner). Figur 3 viser at det er MN og MED som venter størst økning i aktiviteten.

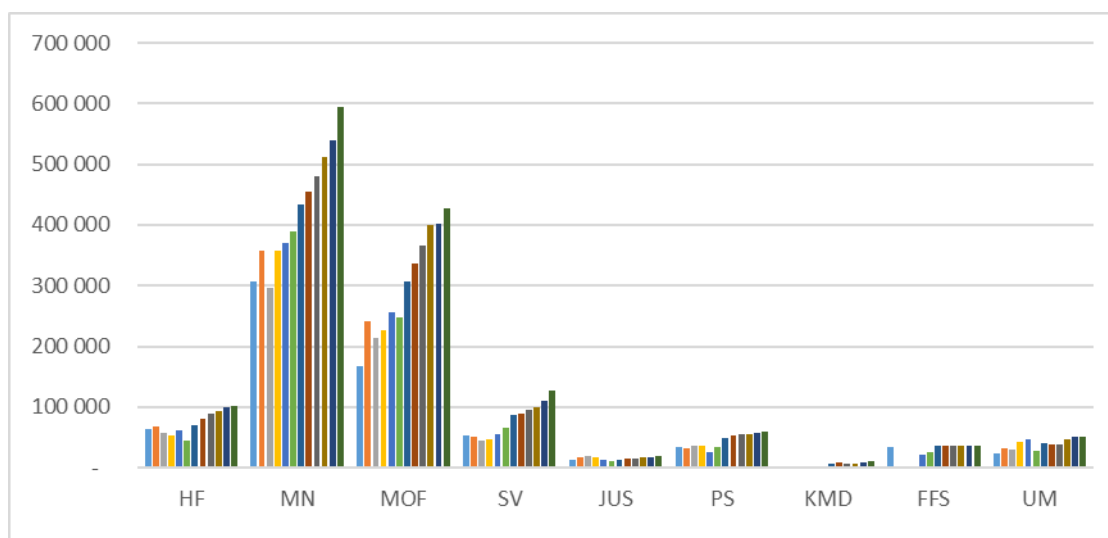
Tabell 3: aktivitet per bidragsyter 2019-2025 (mill. kroner)

	P 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oppdrag	39 193	33 524	35 025	34 738	34 242	36 864	35 654
NFR	517 742	547 546	594 599	635 990	667 450	701 639	730 025
EU	116 525	143 486	156 017	167 402	171 506	176 667	185 852
Andre	378 758	395 636	407 690	441 938	460 857	468 499	486 238
Sum	1 052 217	1 120 191	1 193 332	1 280 069	1 334 055	1 383 669	1 437 769

Det er ventet en økning på om lag 64 mill. kroner i året i den neste 6-årsperioden (2019-2025). Til sammenligning har det i perioden 2011-2017 vært en årlig vekst på i snitt 36 mill. kroner. For at målet for aktivitet skal nås må det dermed legges ned større og mer målrettet innsats enn foregående år.

Det er større usikkerhet i anslagene for BOA-inntekter. Hver krone må søkes om og vinnes gjennom gode søknader. En må anta at det er mulig at BOA-inntektene både kan bli høyere, men også lavere enn det som angitt i tabell 3 i årene fremover mot 2025.

Figur 3: utvikling i BOA-aktivitet per fakultet 2011-2025

Langtidsbudsjett - disponering

Men en vekst på 1-2 % utover lønns- og prisstigningen vil UiBs ressursgrunnlag øke fra om lag 5 mrd. kroner i 2020 til over 6 mrd. kroner i 2025.

Strategibudsjettet

Det er universitetsledelsens ambisjon å frigjøre 1% av driftsbudsjettene årlig til omfordeling til strategiske formål (jf. styresak 47/19). Omfordelingen opprettholder og sikrer vekst til et strategibudsjett som forvaltes sentralt. Budsjettet delfinansierer oppstart av tiltak i en periode for å initiere og forsterke utvikling i ønsket retning.

UiB har hatt et eget strategibudsjett siden 2016. I 2017 gikk en dekannguppe igjennom strategibudsjettet (som da var dobbelt så stort) og skilte ut klare driftsposter fra de rent strategiske postene. Det er et kontinuerlig arbeid å sikre at strategibudsjettet forbeholdes strategiske tiltak, og at tiltakene er midlertidige slik at midlene kan resirkuleres til nye strategiske initiativ senere.

I 2019 er strategibudsjett om lag 240 mill. kroner og utgjør 5% av totaløkonomien. Med 1 % økning vil et slikt budsjett øke til om lag 400 mill. kroner i 2025 til 6,5% av totaløkonomien. Veksten blir dempet dels fordi avsluttede strategiske tiltak i noen grad omgjøres til permanent finansiering inn i fakultetenes rammer, og dels fordi nye tiltak bevilges til drift selv om begrunnelsen er strategisk. Eksempelvis vil en ny fast stilling innen innovasjon typisk havne på et driftsbudsjett og således gå ut av strategibudsjettets ramme. Det er likevel forventet at strategibudsjettet etableres på et høyere nivå enn dagens i løpet av perioden. Det legges opp til å vurdere hva som skal være riktig størrelse på et senere tidspunkt.

Strategibudsjettet er i struktur satt opp etter samme inndeling som strategiens kapittel om «Aktiviteter og virkemidler»:

- Rekruttering og kompetansebygging
- Et stimulerende og inkluderende arbeidsmiljø
- Et attraktivt læringsmiljø
- Kunnskapsformidling og samfunnsdialog
- Internasjonalt samarbeid
- Infrastruktur for kvalitet i forskning, utdanning, innovasjon og formidling
- Tverrfaglighet og nye kunnskapsområder
- Kunnskapsklynger
- Utvikle organisasjonen
- Ny teknologi og digitalisering
- Innovasjon og entreprenørskap
- Finansiering for å nå våre mål

Etter hvert som handlingsplaner vedtas, tilordnes det budsjetter som tas inn i de årlige budsjettvedtakene. Langtidsbudsjettet angir planen på lang sikt, men oppdateres årlig i budsjettbehandlingen. Strategibudsjettet vil gå gjennom en revisjon, forlenges frem til 2025 og legges frem som del av sak om Budsjett 2020 i oktober.

95% av UiBs økonomiske ressurser er utenfor det sentrale strategibudsjettet, og strategien gir også føringer for det øvrige budsjettarbeidet. Det en finner på strategibudsjettet er derfor ikke en fullstendig liste over alle aktiviteter knyttet til strategien.

Mange tiltak er under planlegging eller allerede finansiert over strategibudsjettet. Videre vurderes innspill fra fakultetene i tillegg til at det arbeides videre med planer som allerede er foreslått i handlingsplaner og relaterte planer:

Rekruttering og kompetansebygging har en rekke tiltak innenfor kompetanse-, institusjons- og lederutvikling. Bedre støtte til karriereutvikling for forskere bl.a. gjennom Momentumprogrammet er et tiltak under denne posten.

Et stimulerende og inkluderende arbeidsmiljø skjer gjennom tiltak som i all hovedsak er dekket i avdelingenes driftsbudsjetter, bl.a. HR-avdelingens budsjett. Prosjekt Tjenesteutvikling skal bidra til at UiB tar i bruk nye arbeidsformer og at bedre samhandling gir bedre tjenester for brukerne.

Et attraktivt læringsmiljø skal sikres bl.a. gjennom en satsing på universitetspedagogikk. Gradvis økes ressursinnsatsen på dette området utover i langtidsperioden. Forsterke SLATE (Senter for læringsanalyse) og bedre koordinering av lektorutdanningen er også et av tiltakene.

Kunnskapsformidling og samfunnsdialog har flere tiltak som det planlegges aktiviteter for. Det er oppfølging av bærekraftsmålene (SDG) og gjennomføring av Christie-konferansen, Agenda 2030 og første driftsår for Arena for forskningskommunikasjon ved det nyoppussede universitetsmuseet.

Internasjonalt samarbeid har flere tiltak rettet inn mot Handlingsplan for samarbeid med Kina. Det er også planlagt et samarbeid for Sars-senteret i Kina. Arqus er et samarbeid mellom universitetene i Granada, Lyon, Graz, Leipzig, Padova, Vilnius og Bergen, i hovedsak innenfor utdanningsområdet. Det er her flere aktiviteter under planlegging. Eksisterende samarbeid og satsninger skal også følges opp innenfor internasjonale nettverk, nordområdene og i forhold EU (som Brusselkontoret).

Innenfor *Infrastruktur for kvalitet i forskning, utdanning, innovasjon og formidling* er det flere store tiltak. Dette er den største posten på strategibudsjettet med 60 mill. kroner i 2019. Det er tidligere lansert en opptrapping av en UiB-post for strategisk forskningsinfrastruktur. Det vil ta tid å bygge opp en slik post, men det legges inn i planverket. Generell infrastruktur for IT-området har hatt en slik opptrapping over flere år, og denne er planlagt frem til 2022. Det skal legges betydelig innsats inn i å sikre universitetets samlinger i langtidsperioden, og det pågår vurderinger i nasjonal regi om nivå for tungregning og lagringsressurser. Videre vil UiB i perioden gå inn i en avtale om bruk av forskningsfartøyet Kronprins Haakon.

Tverrfaglighet og nye kunnskapsområder gjelder bl.a. samarbeidet i satsingsområdene. Om lag 1/3 av UiBs vitenskapelige innsats skjer i de tre satsingsområdene Marin forskning, Klima- og energiomstilling og Globale samfunnsutfordringer. En gradvis økning i øremerkede stipendiater til disse områdene skjer over budsjett for rekrutteringsstillinger, mens nye studieprogrammer under Agenda 2030 vil bli etablert av fakultetene. Mye av tverrfaglighet og nye kunnskapsområder skjer over andre budsjetter. På denne posten er det bl.a. delfinansiering av Senter for Havvind. Under Humaniorastrategien er det et nytt senter under etablering med støtte fra strategibudsjettet.

Kunnskapsklynger. Etter å ha etablert Media City Bergen, Alrek Helseklynge, Marin forskningsklynge, Klimaforskingsklynge, Energi- og teknologiklynge og Middelalderklynge vurderes det nå hvordan en skal støtte disse klyngene fremover. Det er behov for koordinering og administrasjon, men samtidig er klyngene forskjellige og har ulik løsning på dette i dag. En stor innsats skjer også i regi av byggeprosjektene for klyngene. I 2020 ferdigstilles nybygget for Alrek Helseklynge.

Under temaet *Utvikle organisasjonen* ligger tiltak for lektorutdanningen og Prosjekt Tjenesteutvikling. UiBs samlede støttefunksjoner skal utvikles og i tillegg skal flere av de administrative systemene byttes ut. Her pågår mange delprosjekter.

DigUiB er UiBs overbygning for digitaliseringsarbeidet som er del av *Ny teknologi og digitalisering*. DigUiB fortsetter med prosjektene som alle skal styrke digitaliseringsarbeidet. Også her er de nye administrative systemene på tiltakslisten. Det er viktig at nye systemer også betyr nye og moderne arbeidsmetoder tilpasset en mer digital fremtid. Publisering av forskning er også blitt digital. Åpen vitenskap er noe det må tilrettelegges for. Generelt må det også legges inn ressurser for å øke den digitale kompetansen for alle UiBs medarbeidere.

Innovasjon og entreprenørskap. Tjenestene som kjøpes fra VIS (tidligere Bergen Teknologit utvikling BTO) og midlene som legges inn i FORNY-programmet vil fortsatt være en viktig del av innovasjonsstøtten over UiBs strategibudsjett. For å følge opp UiBs handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap vil også tiltak som skal bidra til å støtte prosjekter i en tidlig fase (proof-of concept), studentinnovasjon og studententreprenørskap, samt konkrete utviklingsprosjekter for å styrke hhv. prosessinnovasjon og UiBs utnyttelse av nasjonalt og internasjonalt virkemiddelapparat inngå her.

Finansiering for å nå våre mål er nest største post på strategibudsjettet med 56 mill. kroner i 2019. Dette er UiBs toppfinansiering til prosjekter som er særlig ønsket. I dag gjelder dette ERC og EU-prosjekter, SFF, SFI og fellesløftet samt insentivmidler til noen andre. I hovedsak tildeles midler herfra etter gitte kriterier, og veksten i posten følger derfor veksten i aktiviteten som skal stimuleres. Det er planlagt en ny insentivpost for Etter- og videreutdanning (EVU) som oppfølging av sak om Organisering for en styrket etter- og videreutdanningsvirksomhet.

De største summene finner en likevel på posten *strategi, reserve og fremtidige tiltak*. Dette er ikke del av strategiens inndeling, men er midler som er planlagt allokert i senere perioder. Dette viser at det betydelig handlingsrom også på sikt.

Strategibudsjettet viser hvordan en de siste årene har samkjørt strategi, planer og finansiering og fremfor alt hvordan det langsiktige perspektivet har fått større plass i styringen.

Driftsbudsjettene

Som omtalt over er 95 % av UiBs budsjett driftskostnader, ulike øremerkede poster og prosjektbudsjetter.

De to største kostnadspostene ved UiB er lønnskostnader og arealkostnader. UiBs største kostnadsposter er dermed faste kostnader som i hovedsak er styrbar kun på lang sikt. En

relativ økning på disse to postene vil begrense handlefriheten i budsjettet – eller kreve enda større grad av langsiktighet i planleggingen.

Lønn

Av om lag 5 mrd. kroner i budsjett utgjør lønnskostnadene 3 mrd. kroner (60%). Lønnsandelen øker jo lenger ut i organisasjonene en kommer fordi innslaget av felleskostnader reduseres. 4.050 årsverk var dekket av disse kostnadene i 2018.

Langtidsbudsjettering er dermed egnet for planlegging av lønnsbudsjettene. I årene frem mot 2025 vil minst 1.500 årsverk slutte ved UiB enten fordi de går av pensjon eller andre grunner. Noen fordi doktorgraden er avlagt. Den store handlefriheten på kostnadssiden i UiBs budsjett er beslutninger en tar *om, når og til hva* en reansetter. Som det går frem av tabell 4 under vil nær 300 fast ansatte slutte i perioden 2020 – 2025, i hovedsak pga alderspensjon. Mange vil i tillegg slutte fordi de bytter jobb, og alle universitetets nær 600 KD-finansierte rekrutteringsstillinger skal fornyes minst en gang i løpet av perioden. Dette gjelder også de nær 600 stillingene på BOA-prosjekter. I sum gir dette mellom 1.500 og 2.000 anledninger til å fornye sammensetningen av stillingstyper, kompetanse og profil i langtidsperioden.

Tabell 4: Forventet avgang i faste stillinger 2020 - 2025 – verdi i 2019-kroner.

Avgang i faste stillinger	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Sum
Årsverk	25,2	61,2	43,0	61,4	44,1	56,0	290,9
Lønnskostnader (1000 kr)	22 300	53 672	37 203	54 752	39 159	49 774	256 860

Fakultetenes langtidsbudsjetter viser at de planlegger med en lønnsvekst på 20 % i langtidsperioden og at andelen lønn ventes å være om lag samme i 2025 som nå. Innenfor lønn, er det likevel ventet en forskyvning fra midlertidig ansatte til faste ansatte. Dette vil gjøre denne kostnadsposten noe mer bundet enn før.

Arealkostnader

I 2019 utgjør arealkostnadene over UiBs internhusleieleiemodell 633 mill. kroner. Dette er 13,3% av inntektsbudsjettet for 2019 (tabell 1). Gitt at realveksten i internhusleien holdes på 1,5% årlig til 2025 slik det er forutsatt i Masterplanen for universitetets bygg, vil arealkostnaden øke til 13,6% av inntektsbudsjettet. Dette betyr i så fall bare en svak relativ vekst. Arealkostnadenes andel av det totale inntektsbudsjettet forutsetter at den planlagte realveksten i inntekter slår inn samt at forutsetningene i Masterplanen holder. Dette krever god styring av arbeidet med vedlikehold og fornyelse samt arealeffektivisering.

Effektivisering

Oppmerksomhet på effektivisering gir utvidet handlingsrom, mer målrettet aktivitet og bidrar til å øke ressursgrunnlag for UiBs virksomhet. Dette gjelder både for innkjøpsavtaler, årsverk, arealer og alt annet i vår ressursdisponering.

Staten har de siste 5 årene trukket ut over 100 mill. kroner av UiBs ramme som et effektiviseringskrav. Det er ventet et nytt i 2020 og i resten av regjeringsperioden. I langtidsbudsjettet ligger det inne en forutsetning om at UiBs ramme trekkes med om lag 20 mill. kroner hvert år *før* vi kan bruke effektiviseringsgevinster til egne prioriteringer. UiB har møtt denne utfordringen gjennom å spre kunnskap om gevinstplanlegging og gevinstrealisering. Flere tiltak er også igangsatt. Noen gir direkte innsparingseffekt i kroner, andre skal frigjøre tid for den enkelte medarbeider og slik øke produktiviteten.

Uavhengig av om statens effektiviseringskrav videreføres i neste regjeringsperiode vil UiB ha nytte av metodene som er innført og bevisstheten som er kommet som følge av dette.

Oppfølging

Denne saken er del av UiBs budsjettprosess. Universitetsdirektøren vil komme tilbake til styret med en egen sak om budsjett for 2020 i oktober.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

I langtidsbudsjettet for 2020 – 2025 er vurderingen av fremtiden nøktern og realistisk. Samtidig er det tro på vekst, en vekst alle vet ikke kommer av seg selv.

Budsjettet viser at UiB har et godt økonomisk fundament og egnede verktøy for å styre mot strategiske mål.

Det er gjennom økt studieproduksjon, høyere BOA-inntekter og ved å få mer ut av budsjettene gjennom effektivisering UiB kan øke ressursgrunnlaget.

Som ventet vurderer fakultetene sine utsikter til vekst som bedre innen BOA enn innenfor grunnbevilgningen. Går en inn på fakultetene enkeltvis, ser en at vekstpotensialet vurderes ulikt. Det var også ventet. Men som det går frem av vedlegget om fakultetene er det mer variasjon enn det som er rimelig. Noen er unødig forsiktige i sitt anslag på BOA-inntekter, andre venter urimelig høy vekst i rekrutteringsstillinger eller studieplasser til eget fakultet. Dette er tatt opp med fakultetene i budsjettdialogen. Det forventes at fakultetene innretter seg slik at de hverken setter seg selv i en situasjon der høyst usikre fremtidige inntekter skal løse akutte økonomiske behov, eller at de unnlater å bruke sitt potensiale til å øke inntektene eksempelvis innen BOA, EVU eller bedre gjennomstrømning.

Videre er det viktig å overvåke og planlegge faste kostnader. Arealkostnaden har økt relativt til andre poster de siste årene noe som er i tråd med Masterplanen for universitetets bygg. Det er likevel viktig at vi har oppmerksomhet på alle forutsetningene som ligger til grunn for planen. Ambisiøse utbyggings-, oppgraderings- og vedlikeholdsprosjekter må ha god kostnadskontroll og følges opp med reell arealeffektivisering. En annen vesentlig fast kostnadspost er lønn. Økonomisk vekst over tid, mer usikre faste inntekter kombinert med et mål å redusere antall midlertidige stillinger, stiller høye krav til langsiktig planlegging av personalressursene.

Langtidsbudsjettet gir et godt grunnlag og utgangspunkt for å forstå utsiktene for de kommende 6 årene. Dette må danne utgangspunkt for diskusjon om hva en må gjøre for å oppnå de planlagte resultatene på alle nivåer ved UIB.

Arbeidet med UiBs strategibudsjett 2020 - 2025 fortsetter og vil innarbeides i sak om Budsjett 2020 i oktober.

17.09.2019/Sven-Egil Bøe/Gry Flatabø/ Per Arne Foshaug (avd.dir)

Vedlegg